

AMERIŠKA DOMOVINA

Library of Congress
Washington, D. C.

A SPIRIT
GUAGE ONLY

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

NO. 117

CLEVELAND 3, O., WEDNESDAY MORNING, JUNE 15, 1949

LETO 11. — VOL. 11.

VESTI IZ SLOVENIJE

RAZNE NOVICE: Dosedaj veljavni boni za nakup raznih potrebnosti, so razveljavljeni. Tako kmetje sedaj ne morejo kupiti niti onih predmetov, ki so jih doslej sem in tja dobili.

Nekje v ljubljanskem okraju je umrl kmet in zapustil posestvo svojemu sinu. Oblasti so sinu za prepis posestva naložile plačilo prenosne takse v znesku 70.000 din. Ker sin tega zneska na noben način ne more plačati, bo posestvo prevzela država. Lahko bi navedel natančno ime in kraj, pa ne smem.

KAKOR JOŽEF II. — Pred 159 leti je umrl avstrijski cesar Jožef II. Bil je sin znane cesarice Marije Terezije. Ta možakar si je domišljeval, da se mora vse skupaj sukati po njegovih mislih in željah. Razgural je celo vrsto samostanov in se vtaknil vsako malenkost pri cerkvah. Predpisal je celo, koliko sveč sme goreti pri misli. V zgodovini je dobil prilike mežnar. Razume se, da ni delal iz ljubezni do Cerkve, ampak, ker je hotel, da je država gospodar nad vsem. Mož je ob smrtni spoznal, kako neumno je ravnal, ko je hotel biti namesto za cesarja za mežnarja. Sedaj Tito pridno posnema tega cesarskega mežnarja. Njegovi komunisti pridno predpisujejo, kaj sme cerkev delati in kaj ne. Znano je, da mora imeti vsak duhovnik od komunistične države licenco za opravljanje službe božje.

POBIRANJE V PUŠČICE. — Komunistični mežnar se je spravil sedaj nad pobiranje v puščice. To pobiranje v cerkvah je po novih komunističnih zapovedih kratko malo prepovedano, če ne izda oblast posebnega dovoljenja. Namen je seveda jasen. Na ta način hočejo cerkvam odvzeti vsak dohodek. Pisma pripovedujejo, da ljudje sedaj, ko so puščice zapечатene, polagajo denar kar na oltar, čeprav je to prepovedano. Kak župnik bo sedaj gotovo romal radi protidržavnosti v ječo, ker bo ta denar z oltarjev porabil za cerkev.

PROCESIJA, KI JE NI BILA. — Na Rakovniku pri Ljubljani je vsako leto bila velika procesija na čast Materi božji. Pomočniki kristjanov, v nedeljo po 25. maju. Tudi letos so prišle velike množice ljudi, toda procesija ni bila dovoljena.

Tri na dan

Kolmajnarski feldmaršal John Lewis je dal svojim zvestim zopet en teden počitnic brez plače. Samo zato, da javnost ne pozabi, da je še vedno pri moči. Joz, ali bo nekega dne nekeje ropotalo...

V programni knjižici, ki jo je izdal SND na 80. cesti ob priliki 30-letnice obstoja, smo videli oglase z čestitkami od vseh drugih slovenskih narodnih domov, samo od dveh ne: na St. Clair Ave. in Waterloo Rd.

Pri tistih dveh ljudska oblast ne da nič na bratsko sodelovanje. Dobro bi bilo, če bi tudi ti dve instituciji zopet dobili narod v roke.

ker bi ovirala promet. Ker so bile puščice v cerkvi zaprte, so ljudje svoje darove polagali kar na oltar.

MEZMAR TITO UREJUJE POGREBE. — Pred vzhodom na ljubljansko pokopališče so kapelice, kjer leže mrličji in čakajo pogreba. Od teh kapelic se je navadno razvil pogreb v pokopališko cerkev. Sedaj ni več dovoljeno, da bi duhovnik spremljal mrliča od te kapelice. Spremljati ga sme šele od cerkve do groba. Odstranili so v teh kapelah tudi križe, da ne bi ta krščanska znamenja motila kakšnega vernika komunistične vere. Tudi veliki križ na pokopališču bodo odstranili, ker ovira promet. Sploh so ti križi tak napotek za razširjanje socialističnega gospodarstva, da morajo povsodi izginjati.

Slovenski katoliški dan v Clevelandu

NIHCE NAJ NE POZABI, da so odslej seje pripravljalega odbora vsak petek ob osmih zvečer v šoli sv. Vida. Prihodnji petek ob osmih zvečer naj bodo torej vsi člani pripravljalega odbora točno ob osmih v šoli sv. Vida. Seje bodo redne vsak petek vse do 3. julija.

KJE DOBIMO NASE PRO-SLAVE? Dopolodne bo skupna slovenska božja v cerkvi sv. Vida ob 10. uri, popoldne pa začne zborovanje na Brea-Brun parku na 250. St. v Euclidu. Avtobusi bodo vozili udeležence na Brea-Brun Park od vsake župnijske cerkve, če se bo javilo dovolj udeležencev.

PRIJETNA PRILIKA ZA RAZGOVOR se bo nudila vsem, po zborovanju in Brea-Brun parku. Ljudje, naši rojaki, ki sedaj ravno prihajajo v večjem številu iz Evrope in se na novo naseljujejo med nami, bodo tam in bodo vsakemu na razpolago, da bo o dali pojasnila in obvestila o domačih razmerah. Dosegli jih je samo v Clevelandu in okolici že kakih 45. So iz vseh delov Slovenije; z Gorenjske, z Notranjske, Ljubljanske okolice, Dolenjske, Štajerske in Primorske. Nekateri skupine bodo do 3. julija še prišle. Vse te bo pripravljali odbor povabil, da pridejo in kar smo jih doslej vprašali so izjavili, da bodo rade volje sorojakom na razpolago, da bodo dali pojasnila o razmerah v starem kraju.

LEPO PROSIMO. Pripravljali odbor lepo prosi, da se vsak, ki te dni dobi prošnjo za prispevke, pošlje denar na v pisemu označeni naslov. Nikjer ne bo sicer nič vstopnine. S tem, da vsak prispeva, je plačal torej vse in bo imel prosto vstopnino k vsem prireditvam katoliškega dne.

Jugoslavija ruši družbo s Sovjetsko Rusijo

Belgrad, Jugoslavija. — Jugoslovanska vlada je zahtevala, da se razpustita dve družbi, ki jih ima Jugoslavija skupno s Sovjetsko Zvezo. To je skupna družba satelitskih držav za podnavsko ploščo Juspud in zrakovna družba Justa. V obeh družbah ima Sovjetska zveza nekaj nad polovico deležev, da ima v njih popolno nadzorstvo.

Direktno iz Washingtona

poročnik
STEPHEN M. YOUNG
Congressman-at-Large of Ohio

Tudi zato

Še eno stran, še en dober namen zakona o graditvi cenovnih stanovanj si oglejmo. Res je, da osnovno humanitarno stališče zahteva, da očistimo zanemarjena selišča in jih nadomestimo z zdravimi in čistimi, res je, da to zahteva naš ugled, res je, da socialni čut ne dovoljuje, da pustimo to vprašanje nerešeno. Toda tudi čisto navadno gospodarsko stališče nas sili k temu. Ugotovljeno je, da približno ena petina naših mestnih prebivalcev živi v zanemarjenih delih in ulicah. Toda ta petina zahteva, da policija in drugi uradniki porabijo polovico svojega časa prav v teh delih za vzdrževanje reda in zakonitosti. Prav radi te petine je polovico javnih zdraviliških naprav in javnih socialnih ustanov, ki se vzdržujejo z denarjem davkoplačevalcev. Požarne brambe so zaposlene v eni tretjini svojega časa prav v teh delih naselbin in skoro vse javne podpore gredo ljudem, ki žive v teh zanemarjenih delih naših mest in selišč. Slums, kakor jih imenujemo, torej niso samo naša madež, ki v oči bode, ampak tudi pomenijo strašno zapravljanje javnega denarja in človeških moči.

Zavarovanje

Odbor kongresnikov postavlja zakon o razširjenju socialnega zavarovanja. Po predlogih, ki smo jih dobili pri zaslišanjih, ki smo jih izvedli v zadnjih dveh mesecih, je treba povečati pravice zavarovanec in razširiti zavarovanje, da bi obseglo tudi sloje prebivalcev, ki doslej niso bili deležni. Razširiti bi bilo treba zavarovanje na farmarje, gospodinjke uslužbenke, prodajalce in podobne stanove in določiti, da žene dobe penzijo že pri 60 ali 62 letih starosti namesto pri 65 kakor je sedaj.

Pri tem delu smo naleteli na velike težave. Urediti socialno zavarovanje za farmarje in hišne služabništvo je težko z administrativnega stališča. Sedaj se pečemo z načrtom, po katerem naj bi vsi plačevali prispevke z markicami, ki bi se sproti nalepile v posebne knjižice. Knjižice bi se dobile pri najbližjih poštinih uradih ali bi jih dajali celo pismošose. Ena knjižica bi imel upravičenec, drugo pa poštni urad ali urad za socialno zavarovanje radi kontrole. Ali je to najbolj praktično ali ne, bomo še videli.

Nekatera podjetja pravijo, da prodajalci ne spadajo med upravičence za socialno zavarovanje, ker so nekak samostojen poklic, čigar uspeh popolnoma zavisi od osebnih pridnosti tako, da njihovi dohodki niso omejeni kot je to pri navadnih uslužbenecih.

Gotovo je zaenkrat samo to, da bo kongres kmalu sprejel nek zakon o razširjenju zavarovanja. To je zahteva, ki zadeva človekovo dostojanstvo. Nekaj strahotnega je, če človek, ki je vse svoje življenjske moči vložil v gotovo delo, na koncu, v starosti, dobi samo opustnico in je kakor vržen med obrabljen šaro. Dostojanstvo osebe zahteva, da do konca svojega življenja živi od svojega dela in svoje koristi družbi. Končno, če nima

Ohio zahteva izjavo lojalnosti od vseh uradnikov

Columbus, O. — Ohajska poslanska zbornica legislature je izglasovala zakon, ki zahteva, da mora vsak javni uslužbenec v tej državi podpisati izjavo lojalnosti ali pa izgubi službo. Poleg tega mora po tem zakonu državna uprava odpustiti vse uradnike in uslužbenke, ki bi zagovarjali spremembo vlade na nasilen način ali z nezakonitim sredstvi. Zakon gre sedaj v senat, ki pa je že poprej dal svojo priporočilno izjavo naj se tak zakon sprejme.

Truman brani Lilienthal

Washington. — Predsednik Truman je na časnikarski konferenci izjavil, da je atomaska komisija pod predsednikom Lilienthalom opravila dobro delo in kljub vsem napadom na Lilienthal misli, da je komisija v dobrih rokah. Mnenja je, da napadalc napadajo, da bi bili na prvih straneh v časopisih, ni pa kaj resnega na stvari.

Požar povzročil tri žrtve

St. Paul, Minnesota. — Pri velikem požaru je stropa, ki se je zrušila, ubila šefa gasilcev in dva njegova pomočnika. Gorela je velika trgovska hiša Waldorf Paper Co. Tako so našli smrt v požaru šef gasilcev Ed Novak in njegova pomočnika Frank McMahon in Harold Back.

mo socialnega zavarovanja, morajo imeti finančno urejeno socialno zavarovanje kot relief, ki zavisi od trenutnih sredstev in dobre volje. Neprimerno bolj častno je za človeka sprejemati socialno zavarovalnino, ki je njegova pravica, kot pa relief, ki je miloščina. Najmanj dvajset milijonov Amerikancev je treba nanovo vnesti vmed opravičence socialnega zavarovanja.

Pri izvedbi pa naletimo na nekatera zelo težava vprašanja. Ali n. pr. farmarji res žele socialno zavarovanje? Kaj pa n. pr. s takozvanimi sezonskimi delavci. Kak milijon delavcev je zaposlenih pri sezonskem delu ob žetvah na farmah, ki so organizirane na čisto trgovski in skodro industrijski način. Ti niso socialno zavarovani, nimajo nobenega zavarovanja za slučaj bolezni in ni zakona, ki bi urejal njihovo delovno razmerje in jih ščitil. Doslej je bil razlog za to, da so izostali iz vseh teh zakonov, ker so to ljudje, ki se selijo od podjetnika do podjetnika, iz države v državo. Pozimi so v Floridi in Californiji, poleti v New England ali v Dakoti. Njihovo življenje je včasih strašno slabo in razmere neverjetne. Vendar se doslej ni nihče zanje pobrigal.

Limuzine in kongresnik

Kongresnik Earl Wagner iz Ohio je zelo hud na birokrate. On pravi, da si še ni mogel omisliti avtomobila. Hodi povsod peš. Večkrat mora odskočiti, ko se mu nenadoma preveč približa razkošna limuzina še bolj razkošnega birokrata. Večkrat se pritožuje: "Kar dva bloka teh limuzin naših birokratov se na stavi pred Kapitolom vsak dan. Vsaka ima šoferja ali pa še posebnega slugo. Ali je to potrebno." Tovariši ga pa sware naj sicer zahtevalo takoj svojo zono zase ali je vendar potrpečljivo, ker je bilo šele gospodar manjšega dela Kitajske. Sedaj pa je vodja kitajskih komunistov odločno zahteval, da mu sovjeti izročijo kitajsko cono mesta a Rusi o tem nečejo nič slišati. Nastal je spor, ki bo morda imel najdalekosežnejše posledice na Daljnem Vzhodu.

Velika zmaga governerja Lausche-la v poslanski zbornici legislature

Največji državni proračun sprejet z veliko večino 110 proti 11 glasovom. 77% gre za šole in dobrotelne ustanove.

Columbus, O. — Ohajska poslanska zbornica legislature je nekaj več glasovi kot republikanec odglasovala največji proračun kar jih je kdaj imela ta država z vsemi proti 11 glasom. Velika večina za proračun kaže, da so se naši zakonodajalci prepirali, da je velik proračun, ki je to podrtal. Govoril je najdemokratske stranke in povedal, da bi republikanska skupina prav lahko glasovala proti proračunu in ga celo onemogočila, pa bo glasovala za proračun, ker je prepričana, da tako boljše služi svojemu narodu in državi. Sedaj gre proračun v senat. Ni dvoma, da je glasovanje o državnem proračunu v poslanski zbornici legislature ena največjih parlamentarnih zmag Lauschetovih. Njegova demokratska skupina ni vedno solidna in disciplinirana. A morala bi biti, ker razpolaga le z nekaj več glasovi kot republikanec. Governer je v vedni varnosti, da bodo njegovi predlogi propadli radi posebnih nastopanj poedinih demokratskih poslancev. Ali Lausche se je zopet izkazal, da je mojster kompromisa in da zna prepričati tudi opozicijo kadar gre za velike skupne državne interese. Državni proračun znaša 647.000.000 dolarjev. Največji del povznanja so povznanja podpori povznanja plač kakršna so bila sklenjena že v prejšnji legislature. 77% proračuna gre za javne šole in dobrotelne sklade. Tekom razprave o proračunu je pa demokratska večina tudi pokazala potrebno slovesno in s 65 glasovi proti 61 zavrnila republikanske izpremičevalne predloge.

Zanimivi ubežniki iz Rumunije v Jugoslavijo in od tam na zapad

Pariz, Francija. — Iz Jugoslavije so prišli en rumunski general, trije diplomati, dva bivša člana parlamenta in nekaj častnikov, skupno 150 ljudi, ki povedo, da so bežali iz Rumunije v Jugoslavijo. Jugoslovanska vlada je najprej dala napovedati, da so bežali iz Rumunije pred svojo komunistično vlado. Teh beguncev je doslej okrog 1.800. Ko so pa Rumunijci slavnostno sprejeli Titove sprotne, ki so pribežali iz Jugoslavije v Rumunijo ter jim dovolili, da tam izdajajo svoj protititovski časopis in delajo protititovsko propagando, je Titova vlada omogočila 150 ljudem, ubežnikom iz Rumunije, da so šli iz Jugoslavije na zapad, kjer bodo mogli svobodno govoriti in delati proti romunskemu komunističnemu terorizmu. Titova vlada je očitno napravila to v masčevanju proti romunskemu komunistom, ker je odbrala v to grupo, ki je mogla ubežati, ravno take ljudi, ki so najbolj zmogljivi za propagando in najbolj ostri nasprotniki komunističnega režima v Rumuniji.

Rusija in Kominforma napovedujeta popolen boj na Jugoslaviji

Varšava, Poljska. — Kominforma je dobila nalog Sovjetske Zveze, da začne splošno gospodarsko bojkotiranje Jugoslavije v popolniji meri. Zastopniki jugoslovjskih satelitov so imeli v ta namen posebno konferenco v Sleziji in sklenili, da odpovedo vse trgovske dobave Jugoslaviji. Madžarska je menda sklep že izvedla in določila dan prvega julija kot datum popolne prekinitve vseh trgovskih zvez z Jugoslavijo. Poljska je tudi že radikalno znižala dobave iz Jugoslavije in njen gospodarski koordinatorski Minc je nujno klical v Varšavo, da bo odredil nadaljno trgovinsko politiko Poljske v odnosu na Jugoslavijo. Tito ve, kaj ga čaka in zato apelira za pomoč in podporo z zapada.

Razne najnovejše svetovne vesti

PARIZ, FRANCIJA. — Zunanji tajnik Acheson in zunanji minister Bevin sta v Parizu razpravljala o razširitvi trgovskega prometa z Jugoslavijo. Ameriški in britanski ambasador v Belgradu sta bila navzoča pri razgovorih. Tito prosi za večje dobave iz Anglije in Amerike, ker je obvečen, da bodo države vzhodnega bloka popolnoma ustavile vsake dobave Jugoslaviji.

WASHINGTON. — John L. Lewis je pisal vsem lastnikom premogovnikov, da 30. junija poteko pogodbe z rudarsko unijo. Predlaga razgovore o novi pogodbi tudi lastnikom severnih in zapadnih rudnikov. Enako predlaga Lewis razgovore z lastniki rudnikov antracita. Določil je 15. avgust kot zadnji dan, do katerega bodo rudarji v premogovnikih antracita še delali po stari pogodbi in do katerega mora biti sklenjena nova pogodba.

WASHINGTON. — Iz Daljnega Vzhoda prihaja senzacionalna vest, da sta komunistična Kitajska in sovjetska Rusija v hudem sporu. Gre za važno severno kitajsko obmorsko mesto in luko Dairen. Po Potsdamskem dogovoru je bilo to mesto razdeljeno med takratno kitajsko narodno vlado in sovjetsko cono. Ko se je kitajska narodna vlada morala umakniti pred kitajskimi komunisti, so Rusi brez nadaljnje okupirali še ta del mesta in vzeli celo mesto v svojo oblast. Vodstvo kitajskih komunistov je sicer zahtevalo takoj svojo zono zase ali je vendar potrpečljivo, ker je bilo šele gospodar manjšega dela Kitajske. Sedaj pa je vodja kitajskih komunistov odločno zahteval, da mu sovjeti izročijo kitajsko cono mesta a Rusi o tem nečejo nič slišati. Nastal je spor, ki bo morda imel najdalekosežnejše posledice na Daljnem Vzhodu.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Nagrade so dobili. — Na seji dr. sv. Lovrenca v Newburgu so bile dvignjene številke za posteljno pregrinjalo in blazine. Prvo je dobila Mary Vidmar iz 6418 Spilker Ave., drugo pa Mr. Lekan iz 3568 E. 81. St.

Vabilo na piknik. — Slovenski napredni farmar št. 44 SDZ vabi na prijeten piknik v nedeljo 19. junija. Piknik bo na prijazni Jerry Stroinovi farmi v Genevi, O. S piknikom bodo pričeli še pred poldnem. Vsega bo dovolj za lačne in žejne. Za mladino pa tudi izvrstna godba. Slovenski farmarji vabijo vse rojake in rojakinje od blizu in daleč, da pridejo v nedeljo k njim v vas, bodo vsem prav vljudno postregli.

Zadušnica. — V petek ob 7:45 bo v cerkvi sv. Vida maša za pok. Mary Tomšič v spomin 30. dnevnice njene smrti.

Pozdravljen med nami. — Z zadnjo skupino novih Amerikancev, ki se selijo med nas iz Evrope, je prišel v Cleveland tudi odlični naš rojak Mr. Nand Novak, bivši župan v Kamniku, predsednik Zveze slovenskih županov in poslanec oblastne in banovinske skupščine v Sloveniji. Živel bo v Clevelandu med svojimi sorodniki in prijatelji.

nedeljo je že prsjeval v cerkvenem zboru pri Mariji Vnebovzeti. V času svojega izgnanstva na Koroskem je pridno gojil našo narodno pesem na Koroskem in veliko dobrega storil med tamkajšnjimi našimi rojaki. Želimo mu vso srečo in obilo uspehov med nami v slovenski metropoli Amerike.

Napovedujejo. — Pravijo, da bo vročina pojevala po današnjem dnevu. Farmarji in vrtnarji si že žele malo močnejšega dežja, drugi se bodo pa tudi oddahnili, če se vreme ohladi.

Pogorela je cerkev. — Prav na praznik Sv. Antona popoldne je požar uničil streho in notranjost Marijine cerkve na Mount Carmel na 11501 Mount Carmel Road S. E. Škoda cenijo na \$50.000. Ogenj so opazili otroci, ki so se igrali na dvorišču župnišča. Vetrer je ogenj hitro razširil, vendar so ognje-gasci požar obvladali in pogasili v približno poldrugi uri.

Jugoslavija je izgnala madžarske tovariše

Belgrad, Jugoslavija. — Jugoslovanska vlada je odredila, da morajo zapustiti državo takoj vsi nižji uradniki in madžarskem poslanstvu v Belgradu. Pred sodiščem je bilo 12 ljudi obsojenih da so špijonirali v korist Madžarske. Dobili so od osem do 12 let ječe s prisilnim delom.

Nov "izdajalski" proces v Pragi

Praga, Češka. — V Pragi je zopet izdajalski proces proti 16 ljudem, ki so obtoženi, da so dajali informacije britanskemu kapitanu Phillip Wildish, ko je bil v Pragi uradni zastopnik. Tega je češka vlada izgnala letos v marcu. Nekateri obtoženci so seveda že svoje zveze s tem britanskim oficirjem "priznali."

AMERIŠKA DOMOVINA

(JAMES DEBEVEC, Editor) Cleveland, Ohio
6117 St. Clair Ave. Henderson 9522
Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

NAROČNINA
Za Zed. države \$3.50 na leto;
za pol leta \$5.00; za četrt leta
\$3.00.
Za Kanado in sploh za dežele
izven Zed. držav \$10.00 na leto.
Za pol leta \$6.00, za 3 mesece
\$3.50.

SUBSCRIPTION RATES
United States \$3.50 per year;
\$5.00 for 6 months; \$3.00 for 3
months.
Canada and all other coun-
tries outside United States \$10
per year. \$6 for 6 months, \$3.50
for 3 months.

JUNE						
SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT
		1	2	3	4	
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Entered as second-class matter January 6th 1906, at the Post Office at
Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd 1879.

No. 117 Wed., June 15, 1949

Agitacija proti ubogim beguncem ne preneha

Četrto leto teče kar je vojna minila. Sovražnosti so se pozabile, grobove vojnih žrtev prerasla trava, ruševine, ki jih je vojna napravila so v svobodnem svetu pospravljene in nove zgradbe stoje na mestih. V marsikakem oziru so res sovražnosti izbrisane. Italijani, ki so bili v vojski z Združenimi Državami in zapadnimi zavezniki, se danes slave kot njihovi najboljši zavezniki, Avstrijci, ki so s slavo voliki sprejemali Hitlerja in noreli od veselja nad vsako njegovo zmago, so danes v večjih časteh v Londonu in Washingtonu kot pa n. pr. Jugoslovani, ki so šli v blazen boj proti Hitlerju takrat, ko se izid vojne še ni videl.

Amerika in druge zavezniške države so danes prav tako zavetišče preganjanih Nemcev kot so zavetišče članov zavezniških narodov. Konferenca za konferenco kažejo kako se velike sile bore za različne simpatije nemškega naroda. Prav sedaj imamo priložnost opazovati kako se gospod Višinski trudi in prizadeva, da bi dobil simpatije nemških narodnih mas in njihovo ljubezen za Sovjetsko Zvezo.

Tako je v splošnem življenju. Tako je posebej v delu za naselitev in ureditev življenja vseh, ki so vsled vojne izgubili svoj dom in se pobijajo po svetu. Pri vseh drugih narodih je tako, da tekmujejo med seboj brez razlike na politično prepričanje kdo bo več storil, da se posledice vojne hitro popravijo, da bi mogli preko njih na novi dnevi red.

Samo med Slovenci ni tako. Samo med Slovenci mora biti drugače. Samo med Slovenci je v tem oziru zadržanje mnogih v našo škodo.

Kakor je na eni strani skupina dobrih med nami stori la velikansko dobro delo in ga še vztrajno opravlja, kljub zagriženemu nasprotovanju, tako na drugi strani menda nima ta dobrodelnost tako strupenega nasprotovanja kakor ravno med nami. Kakor smo na eni strani lahko ponosni, da je uspelo kolikor toliko srečno pomagati, da je že približno dve tretjini naših preganjenih bratov in sester zopet nekje v svobodnem svetu pod streho in pri kruhu, tako moramo z obžalovanjem ugotoviti, da ravno med nami še vedno teče gnojica obrekovanj, ki izvirajo iz samega slepega sovraštva do njih.

Pri Ligi katoliških slovenskih Amerikancev je še kakih dva in pol tisoč prošelj za sponzorje v Ameriki. Prosi jo posamezniki, večinoma sami mladi ljudje, polni delovnih sil in volje zagrabiti za vsako delo, ki bi jim moglo dati kruha. Prosijo družine z več ali manj otroci, zdrave in dobre, ki bi blagodejno pomnožile našo slovensko skupnost in nam dale novega poleta. Prosijo seveda tudi starčki in starke, prosijo tudi invalidi in bolni ljudje, ki trkajo na usmiljena srca za pomoč in zaščito, za streho in podporo. Poročajo da se sedaj taborišča v Evropi zapirajo, da se bodo zaključila in da je vsak dobil poziv naj sporoči kam misli emigrirati, sicer bo moral iti tja kamor ga bodo poslali. V tej skrajni sili so podvojili svoje prošnje.

Pravimo in naglašamo: samo kakih dva in pol tisoč jih je še. Ljudje, ki so prišli že sem, so priča, da so splošno ti begunci redni, pošten, pridni in dobri. Ni pritožb od nikoder kjer so jih sprejeli. Dva in pol tisoč ni nikako tako številno, ki bi ga Slovenci v Ameriki ne mogli spraviti pod streho, če je le nekaj usmiljenja, dobre volje ter nekaj vere, da dobro delo prinaša blagoslov in srečo.

Pa doživljamo težke slučaje, da starši nočejo sprejeti svojih otrok, da najbližji sorodniki zapirajo srca pred klici svojih najbližjih v nesreči. Pa doživljamo, da so nasprotniki te narodne dobrodelnosti prav sedaj pomnožili poplavo klevet in laži proti njim. Sedaj več ne agitirajo s tem, da so begunci izdajalci, in narodni sovražniki Slovenstva in domovine, ker ta laž je že preveč oguljena, da bi ji kdo verjel. Sedaj so šli na drugo polje. Trdijo, da so tisti, ki sedaj prihajajo iz Evrope med nas, čujte in strmite: sami komunisti. Pošilja jih Stalin, da uničijo Ameriko. To govore taki, ki so komunistična trobila že skoraj desetletje.

Vsaka najmanjša težava v našem domačem življenju jim je tudi dobra, da ljudi odvrta od pomoči bratom. Ker je nekaj ljudi izgubilo delo v zadnjem času, širijo laži, da beguncem lahko koga spravi na beraško palico. Garantirali da bo treba zanj in če bo bolan, boš moral zanj skrbeti. Še sam si v nevarnosti, da dela ne boš imel, pa boš drugega sem spravil, da bosta dva brez dela in zaslužka. To trdijo, čeprav dobro vedo, da sponzor ne jamči za vzdrževanje begunca niti za en dan, čeprav boro statistike, da je v Ameriki še veliko panog dela kjer rabijo delavcev in da je delna težava samo pri nekaterih podjetjih, pa še ta le prehodnega značaja. Širijo te laži, čeprav vedo, da zlepa ne bo tako lepe in cenene prilike pomagati sorojakom kot sedaj, ko ni

treba plačati nikake prevoznine in bo vsak beguncem po tolikem trpljenju izredno hvaležen za vsako storjeno dobroto in bo vse, kar se mu bo dalo, rad poplačal in odslužil.

Ti agitatorji so v bistvu kar podobni zagovornikom nenaravnega družinskega življenja in preprečevanja porodov. Tudi oni pravijo kot ti: Kako bodo pa živeli, kdo jih bo pa redil? Oboji pozabljajo da je tam kjer je več ust, tudi dvakrat toliko rok, ki pomnožujejo in pridelujejo nova dobra za življenje. Tudi, če bi Amerika res že bila gosto naseljena, bi ugovor bil od muh, kaj šele, ko dobro vemo, da par tisoč ljudi več ali manj v Ameriki niti za dlako ne more spremeniti še manj pa poslabšati razmer.

In končno: Po zakonu dovoljeno število begunskih ljudi bo v Ameriko prišlo. Vprašanje je le ali bodo med njimi tudi Slovenci ali ne. Kolikor Slovencev ne bo, toliko bo več drugih. Kolikor Slovencev ne bomo mogli preskrbeti sponzorja pri nas in med nami, toliko mest odstopamo drugim narodnostim. Ali je tu še potrebna kaka diskusija?

Zadnji čas je. Za tiste, za katere ne bomo poskrbeli sedaj, bo zamujeno. Če je le malo dobre volje in resnične ljubezni med nami bi moralo biti sponzorjev dovolj.

Odpri srce, odpri roke. . .

P. Bernard Ambrožič

Takole pišejo iz Spittala dne 31. maja:

"Tisti, ki so odšli v Ameriko od nas s prvimi transporti, so se že zglasili in se vsi izredno pohvalijo. Nam, ki smo že tu in bomo morebiti še dolgo, se kar nehoče vzbujati grdo ba zavisti. . ."

Dve vrstici, malo besed, pa dajo človeku toliko misliti, da mu kar vre pa butici!

Ali se boste zanimali, če nekaj iz tega vrvenja po moji butici pride zdajle na papir in malo pozneje pred vaše oči?

Skoraj splošna napaka naših ljudi je ta: Ko pridejo v novo deželo, prehitro presodijo vse po prvih vtisih in napravijo zaključke: Ta dežela je sijajna! Ali pa: Ta dežela je zanj. . .

Ta prehitra sodba je škodljiva zanje same. V "sijajni" deželi po taki začetni sodbi pričakujejo vse "sijajno" in mislijo, da bo tako ostalo do konca dni. Ko pa njihovo pride kakor razočaranje, tedaj se takih ljudi poloti malodušnost in začno čez mero tarnati.

V deželi, ki je od vsega zavetja "zanič", se vdajo malodušnosti takoj ob prihodu, se preveč smilijo samim sebi, pri tem pa izgubijo dobro voljo, da bi se z vztrajnim potrpljenjem pretipali do poznanja dežele z boljših strani.

V obojnem primeru je škoda narejena in treba je veliko časa, da se ta začetna škoda polagoma popravi.

Prehitro ustvarjene sodbe o vrednosti ali nevednosti kake tuje dežele pa škodujejo tudi drugim. V prvi tistim, katerim niti naseljenosti že prve dni pišejo in sporoče svoje vtise. Tak pisma seveda greda tam — recimo v Spittalském taborišču, pa seveda enako tudi drugod — iz rok v roke. Vse bere, vse zajema iz teh pisem svoje "poznanje" onih dežel, vse gre ljudem globoko k sreči.

In seveda — ljudje napravijo in te poročila zaključke zase. Eden se zaroti: Nak, tja pa ne grem, če imam čakati tu do sodnjega dne. . . Drugi pravi: Zdalj vem, kam imam iti. Počakal bom prilike za to deželo, da če imam čakati do sodnjega dne. . .

Taki sklepi so hitro narejeni, počasi se pa šele pokaže, koliko so vredni. Bi bilo le bolj pametno, če bi si vsakdo rekel: Poslušaj bom vse, sprejel pa ne bom vsega kar brez globokega premisleka. Svet je velik in Amerika ni edina dežela na svetu. Pa tudi Amerika ni sam sijaj in ne samo zlato.

Seveda! Čudno bi bilo, če bi ti prvi novi Amerikanci, ki so prišli med nas iz Spittala, to drugače maellet kot so. Ampak! Do malega vsi so bili tako srečni, da so "prišli med svoje," kakor se bere v evangeliju. Od tu naprej je pa treba čitati drugače kot piše evan-

gelij. Od tu naprej se bere: IN NJIHOVI SO JIH SPREJELI!

Z drugo besedo: Ti prvi naši novi Amerikanci so po prihodu kar brž padli v naročje (in morda celo okoli vratu) svojim sorodnikom ali vsaj znanecem, ki so jih že težko pričakovali. O, seveda se taki lahko "izredno pohvalijo" v svojih pismih nazaj v taborišče. . .

Bog ve, da jim ta kolona te sreče ne zavida! Ta kolona tudi ne dvomi, da v Spittalu (in še kje) junsko premagujejo "grdo ba zavisti", ki jim leze v srce ob branju pism izpod peresa novih Amerikancev, nič več — beguncem. . .

Toda ta kolona in njen pisavec se živo zavedata, da kljub vsemu temu pada na te prve nove Amerikance velika, neka odgovornost, na katero mora opozarjati. Zaveda se ta kolona, da tudi ona sama (in še marsikdo z njo) sprejema veliko odgovornost za te nove Amerikance — in za vse druge, ki bodo še prišli.

Še preden so prvi prišli, je ta kolona opozarjala na to odgovornost. Povedala je že in bo še ponovno povedala, da bo ta odgovornost kolikor toliko lahka le v slučaju, če JO NOSIMO VSI, če si jo naložimo na svoja pleča VSI, ki smo kakorkoli udeležni pri "spreobračanju" beguncem v — Amerikance. . .

Dajmo si to odgovornost nekoliko približe ogledati!

AMERIKA ali USA v svoji celoti, lahko rečemo, je tista, ki je odprla bivšim beguncem svoja vrata. Naredilo se je to potom KONGRESA in SENATA v Washingtonu, ki sta uveljavila novo, takozvano "D.P. postavo". To je eno.

Kongres in Senat sta prepustila . . . predsedniku Trumanu, kako naj se postava izvede. Truman je imenoval "D.P. Commission" treh mož, ki je la ni dala poslovanja v Washingtonu D.P. Commission je odgovorna Trumanu, Kongresu in Senatu.

Toda: D.P. Commission deli svojo odgovornost s tako zvanimi "privatnimi pomožnimi agencijami", katerim prepustita velik kos dela, pa seveda tudi velik kos odgovornosti.

Za katoličane je tista privatna agencija in prvi vrsti NCWC — National Catholic Welfare Conference. Njč novega, kaj ne? Vsi, ki ste prišli sem s prvimi transporti in nadaljnimi, ste prišli z znaki NCWC na prsih.

Centrala NCWC se zaveda svoje odgovornosti, pa tudi ve, da mora iskati še nadaljnjih ustanov, ki bodo njej pomagale nositi odgovornost. Tri ali štiri bi se dale to naštet:

1. Katoliške škofije širom Amerike. To veste, da nobena prošnja za katoliškega begunca ne velja, če je ne podpiše duhovnik v sponzorjevi škofiji,

takozvani "škofijski direktor." 2. Župnije širom Amerike. Pravilo je: Nobene prošnje ne sme podpisati škofijski direktor, ako je ne priporoči sponzorjev župnik.

3. Narodnostne skupine. V slovenskem primeru je ta narodnostna skupina pri NCWC zastopana potom LIGE KAT. SLOV. Amerikancev. NCWC na vso moč gleda na to, da ima LIGA pred njo kaj pokazati. Veljava ameriških Slovencev narašča ali pada v očeh zastopnikov NCWC, kakor narašča ali pada v njihovih očeh — vrednost LIGE!

4. SLOVENIAN DESK, ali slovenska pisalna miza, v uradu NCWC v New Yorku. . . Ta nesrečni "DESK" — ki pa RES ni samo šibka "deska" — mora biti tisti "darilni kozel", ki najbolj neposredno občuti vso zgoraj opisano ODGOVORNOST za bive slovenske begunce (in za one, ki so še) pred CELOKUPNO Ameriko. . .

Recimo — pa ne samo "recimo", kar zanesimo se, da bo tako! — recimo torej, da bo kdo tih, ki se sedaj "izredno pohvalijo", po kakem času prišel v "trubel." Pa še bolj za gotovo lahko rečemo, da bo prišel v "trubel" kdo od onih, ki pridejo pozneje, pa ne bodo "padli okoli vratu svojcem," ampak zaplaval med popolne tujce. . .

Tak "trubel" se hitro izve do najvišjega mesta, zakaj oči CELE Amerike bodo prva leta na teh "novih Amerikancih". Predsednik Truman bo kaj malo slišal o tistih, ki so "nad vse zadovoljni", kar brž bo pa za breknaka okoli njegovih ušes kako godranje bivših beguncem, ali pa godranje njihovih sponzorjev, delodajalcev, sosedov, ali pa zgolj "opazovalcev".

Truman bo o tem slišal v Kongresu, v Senatu, po radiju, bral bo v časopisih. Poklical bo D. P. Commission in. . .

D. P. Commission bo (za katoliške ex-begunce) poklicala NCWC. . .

NCWC bo začela streljati kar v štiri smeri, ali vsaj tri. No, končno morebiti samo DVE.

Ena smer bo proti tisti škofiji in njenemu "direktorju", ki bo pa brž skušal strel odbiti in ga usmeriti proti — župniji. Župnija se tudi ne bo dala kar tako na lepe m ustreliti, pa bo naravnala strel proti hiši sponzorja, sponzor bo seveda streljal na ex-begunca in na vse strani, kjerkoli bo našel kako tarčo. . . "Trubel" se bo pa redil in debelil, namesto da bi padel smrtno zadet pod raznimi puškami.

Druga smer iz NCWC bo seveda "narodnostna skupina", kar za nas pomeni toliko kot LIGA! Toda LIGA je kolikor daleč, treba je vsaj pismeno "streljati" v smeri proti njej — nekaj drugega je pa presneto blizu, tako blizu, da je včasih kar nerodno. In to je — "slovenska deska" v uradu NCWC.

S tem pa ta kolona ne misli reči, da se boji v prvi vrsti — za svojo kožo! Samo to hoče reči, da še dolgo ni čas za "izredno hvaljenje" v govoru in pismih, ampak skrajni čas je, da se ZAVEMO ODGOVORNOSTI in jo RESNO občutimo — VSI!

O, saj bo treba še pogosto pobrenkati na to strunico. Za danes naj bo dovolj. Ko sem se pa pritipkal do sem, me je nekaj posebnega "dirnilo" v zavest. Vidite, vidite! Kar naenkrat je naslovljena moja kolona bolj na "Nove" Amerikance kot na "Stare." Vsa tako je podobno. V resnici imam pa "starim" še zmerom veliko povedati. Največ pa obojimi skupaj.

Pa saj bo v prihodnjem tednu spet ena — sredi.

Farmarji vabijo v zeleni gozd

Geneva, O. — Čas je, da se tudi mi farmarji kaj oglasimo in povemo vsem našim prijateljem in rojakom, kaj vendar delamo na farmah. Sicer pa ne vem kaj naj bi vam najprej povedal, sicer pa je dovolj, če vam povem, da imamo dela čez glavo in da človek ne ve, kam bi se najprej obrnil. Najbolj bi si sedaj človek oddahnil v tem senčnem gozdu, ko sedaj že kar močno pritiska vročina. Pa kaj bom pravil o vročini, ko je gotovo v Clevelandu še bolj vroče.

Predvsem vam hočem povedati, da se je naše društvo Slovenski farmar št. 44 SDZ, oddalo, da priredi velik piknik in sicer v nedeljo 19. junija. Obenem smo sklenili tudi, da vas Clevelandčane povabimo, da se pridete ta dan malo ohladiti v naš senčni gozd in da se v prijetni družbi razvedrite. — Odbor je pridno na delu, da bo preskrbel vsega za lažne in ježne, seveda bomo imeli tudi dobro godbo za ples. Poleg vsega tega pa bomo imeli še nekaj posebnega na programu, a kaj, tega vam pa ne bom povedal. Kar pridite pogledat in se boste sami prepričali, kaj bo.

Rečem samo toliko, da ne bo nikomur žal, ki nas bo obiskal ta dan. Piknik se bo vršil v zelenem gozdu na Jerry Strojici novi farmi. Kako pridete tja? Vzemite cesto 84 do Madisona, od tukaj pa cesto 307 do Harpersfielda in tam pa vzemite cesto 534 na desno in doli po klanču čez most in zopet na desno. Tu boste pa že blizu svojega cilja in boste videli napise ob cesti.

Prav prijazno vabimo vse naše clevelandške prijatelje in še posebno pa člane SDZ, da nas posetite na tem pikniku. Ne zamudite te lepe prilike v nedeljo 19. junija. Torej na sv. danje.

Jerry Strojici.

Pridite k procesiji v Newburgh

Cleveland, O. — Spominjam se, da je bilo lansko leto prišlo več rojakov in rojakin k nam k procesiji za praznik Sv. Rešnjega telesa. Vsi so se izrazili, da tako lepe procesije še niso videli. Letos bo pa gotovo še lepše, ker je ta praznik bolj pozno in je že vse ozelenelo in razcvetelo; drugič pa tudi zato, ko bodo ob tej priliki med nami naš prevzval škof Dr. Gregorij Rožman.

Zato pa rojaki je pridite v nedeljo od blizu in daleč k procesiji v Newburgh in skrbite, da boste ob 11 že pred cerkvijo sv. Lovrenca, kajti točno ob 11:30 se prične procesija. Še prav posebno pa vabimo vse Slovence in Slovenke, ki ste se šele letos naselili v Clevelandu ali okolici. Zato prosimo vse tiste, pri katerih ti novi naseljenici stanujejo, da jih v nedeljo pripeljeta k nam v Newburgh. Naj tudi oni vidijo, da se tudi tukaj v tej novi domovini lahko nekaj lepega stori.

Torej, vabljeni ste vsi splošno, da s udeležite procesije v naši fari v nedeljo in boste videli, da vam me bo žal. Ampak vsi pa v procesijo, kjer se bo molilo rožni venec, nikdo naj ne stoji ob strani samo iz radovednosti, ali morda tam uganja kakke burke. Za take ni prostora. Tudi bodo pazili na stražniki in take odstranili.

Vsi, ki se boste pripeljali s svojimi avtomobili, pustite svojo vozila od župnišča proti Aetna Ave. ter 81. in 82. cesti, pa od Croffort proti Aetna, ker cesta, koder bo šla procesija, mora biti prusta vseh avtov. Nič se ne bojte, da bi vas iz sosednjih faraj kaj prezirali, če pridete k nam v procesijo, o kaj še, še veselji vas bomo in še

posebno, če vas bo veliko število prišlo. S tem, da se udeležite procesije s Sv. Rešnjim telesom ne izkažete časti nam, ampak Bogu samemu, kateri bo po duhovniku javno nešen od kapelice do kapelice nam v čiščenje in zadoščenje. Pozdravljeni.

Jacob Resnik.

S pota

Že leta navadno pišem "S pota," toda zadnje čase sem na potu le v bližini Dulutha, Minnesota. Starost in zdravje sta vzrok, da ne morem več na daljšo pot. Najboljše je torej, da sem tukaj, kamor sem prišel pred 56 leti.

V časopisih čitam o šestdesetletnici našega vrliga pesnika in skladatelja Ivana Zornana iz Clevelanda, O., in to mi obuja spomine na davne čase, ko sem bil na Ely, Minn., kjer je bil Zorman takrat še kot majhen deček in kjer sem večkrat poslušal zares ubrano petje njegovega očeta. V onih letih sem pomagal blagopok. misijonarju Buhu pri prvem slovenskem listu v tej deželi — Amer. Slovincu. Po dolgih letih, ki so medtem pretekli, sem srečal g. Zornana v Clevelandu za časa prvega Slovenskega narodnega kongresa. Zdel se mi je zelo podobnega takratnemu županu Lauschetu in jaz sem ga pozdravil kot župana. Prijazno me je Mr. Zorman opozoril, da sem v zmoti; rekel mi je med smehom, da ga je že več drugih rojakov zamenjalo z Lauschetom. Potem sva se dolgo časa pomenkovala o preteklosti na Ely, kjer je on preživel svoja mlada leta. Naj omenim pri tem, da smo prva leta na Ely imeli domači pevski zbor s Finci vred in peli smo vsak po svoje: "Bodimo prijatelji pravi, podajmo si roke! Naj pesmi naše donijo na vsake vso. . ." Imeli smo tudi neko citalnico in godbo na pihala. Danes je seveda drugače.

Ely, kakor Tower, sta rojstna kraja naših enot in zvez. To dokazuje mnogo spominkov iz moje zbirke, ki sem jih poslal v Slov. narodni muzej v Clevelandu, O. Kaj vse se je tam godilo nekaj in kaj se še danes godi, vedo povedati tudi drugi. "Mi smo mi!" . . . gre glas. — V Clevelandu so pesniki, skladatelji in dramatik. Pokojni Andrej Smrekar, ki je zlagal lepe pesmi, je začel na Ely in v Towerju, končal pa je v Clevelandu. Na vprašanje, kje so njegove rokopišne pesmi, še danes ni odgovora od nikoder. Pred leti sem vprašal danes že pokojno Smrekarjevo sestro, če kaj ve o rokopiših, mi je odgovorila sleno kot pok. misijonar Buh: "Matija, čakati moraš do najine smrti." Imam dokaz za to. Toda kaj naj še trdim drugega? Čemu naj se še trudim, ko pa ni drugega kot glas: "Mi pa mi smo mi!" . . .

Vidim napredek v Clevelandu. Dr. Fr. J. Kern se še danes trudi za narodno stvar. Ko se ozrem v preteklost, vidim pesnike, začelnike, ki so prihajali na počitnice kot semeniščniki k misijonarju Buhu in Tower. Smrekar, Ignac Bugar! Oba sta objavljala pesmice v Amer. Slovincu, kateremu je bil prvak po Murniku misijonar Buh. Bugar je umrl v Pueblu, Colo. Poskrbel sem, da je dobil dostojen nagrobni spomenik. Izročena mi je bila Bugarjeva rokopišna zapuščina, čez sto pesmi in del slovensko-angleškega slovarja do črke J. Meni je Bugar že prej oddal za tisk mali slovensko-angleški molitvenik, ki pa ni nikoli izšel zaradi dvojezičnih težav. Kasneje se je slika knjiga pojavila nekje drugje in tako je Bugarjeva izostala. Spise Ig. Bugarja sem poslal dr. Kernu in on sam pove v drugi izdaji (Dalje na 3. strani.)

A. S. Puškin:

Kapetanova hči

Tu je zajokala in pokrila obraz z rokama...

Toliko, da nisem prišel ob pamet. Tudi mati je jokala.

"Dovolj besedi, Marja Ivanovna," je rekel oče. "Kdo bi te pustil samo med razbojnik! Sedi sem in molči. Ako umerjemo, umrjemo že skupaj. Čuj, Peter! Kaj govore še zunaj?"

"Ali se vdaste?" je vpil Švabrin. "Premislite, v petih minutah zgorite."

"Ne vdamo se, lopov!" je zagrmel oče s pogumnim glasom.

Njegov možati obraz, pokrit z gubami, je bil čudovito razgret. Oči so mu žarele izpod sivih obrvi.

Obrnil se je k meni in rekel: "Sedaj!"

Odprl je vrata. Plamen je švignil v kaščo in se vžvil po brunih, pokritih s suhim mahom. Oče je sprožil, prestopil goreči prag zavpil:

"Za menoj!"

Prijel sem z eno roko mater, z drugo Marjo Ivanovno in skočil na prosto.

Pred pragom je ležal Švabrin, zadet od slabotne roke mojega očeta. Tolpa razbojnikov, ki se je bila po našem nepričakovanem izpadu razsula, se je takoj zopet osredila in nas začela obstopati. Posrečilo se mi je, razdeliti še nekaj udarcev; kar me je zadela dobro namerjena opeka naravnost v prsk. Zgrudil sem se in za hip izgubil zavest. Obstopili so me in razorožili. Ko sem se zopet zavedel, sem videl Švabrina, sedečega na okrvavljeni travi, in naša družina je stala pred njim.

Podpirali so me pod pazduho. Tolpa kmetov, kazakov in Baškircv nas je obdajala. Švabrin je bil smrtne bled. Eno roko je držal na rani ob boku. Njegov obraz je izražal bolečino in srd. Polagoma je dvignil glavo, se ozrl name in rekel s slabim, komaj razumljivim glasom:

"Obesite ga... in vse druge... samo nje ne..."

Množica nas je takoj obstopila in nas vlekla k vratom... Zdajci pa so nas pustili in se razpršili na vse strani: skozi vrata je vihral Zurin in za njim cel eskadron huzarjev z golimi sabljami v rokah.

Uporniki so bežali, kamor je kdo mogel. Huzarji so jih zasledovali, sekali in ločili. Zurin je skotil s konja, pozdravil očeta in mater in mi krepko stisnil roko:

"Ravno še o pravem času, ali ka-li? — A, a, tu je tudi tvoja nevesta!"

Marja Ivanovna je zardela po vsem obrazu.

Oče je stopil k njemu ter se mu zahvalil z odločnim, dasi-ravnavno drhtečim glasom. Mati se mu je oklenila okrog vratu, imenujoč ga rešilnega angelja.

"Prosim, stopite k nam," mu je rekel oče in ga vedel v hišo. Ko je šel Zurin mimo Švabrina, je obstal.

"Kdo je to?" je vprašal, ogledujoč ranjenca.

"To je Švabrin! sem rekel Zurinu."

"Švabrin! Me prav veseli. Huzarji, odnesite ga! Recite zdravniku, naj mu zaveže rano in naj skrbi zanj, kakor za punčico svojega očesa. Švabrina bo na vsak način treba predstaviti vojaški komisiji v Kazani. On je eden glavnih zločincev, njega izjave bodo gotovo zelo važne!"

Švabrin je odprl medle oči. Na njegovem obrazu so se izražale samo telesne muke. Huzarji so ga odnesli na plašču.

Šli smo v hišo. S trepetom sem se oziral okrog sebe, spominjajoč se svojih mladostnih let. Nič se ni bilo izpremenilo v hiši, vse je bilo na prejšnjem mestu. Švabrin ni bil dovolil, da bi oropali hišo; celo v svoji spridenosti je bil nehoti ohranil prirojen mrzljivo do nečastne dobitkaželjnosti.

Posli so se zopet prikazali v prednji sobi. Niso se bili udeležili vstaje, zato so se prav iz srca oveselili naše rešitve. Saveljič je triumfiral. Treba mi je namreč povedati, da je v zmešnjavi, povzročen po napadu razbojnikov, Saveljič tekkel v hlev, kjer je stal Švabrinov konj. Tega je osedlal, ga tiho izpeljal iz hleva in neopaženo odjahal k brodu Volge, ne da bi ga kdo v občni zmešnjavi zapazil. Ko je prisopihal, je opazil polk že na tej strani Volge. Ko je Zurin začel o naši nevarnosti, je ukazal na konje in komandiral: "marš, marš, v dir!" in havalu Bogu, prišel je še o pravem času.

Zurin je vzklikal na tem, da se mora glava padlega sluga natkeniti za nekaj ur pred vaško krčmo na drog.

Huzarji so se bili vrnili od zasledovanja in privedli nekaj ujetnikov s seboj. Zaprli so jih v isto kaščo, v kateri smo mi prestali nepozabno oblogo.

Razšli smo se vsak v svojo sobo. Oče in mati sta potrebovala oddiha. Jaz tudi nisem bil zasit celotno noč očesa, zato sem padel na posteljo in trdno zaspal. Zurin je odšel, da izda potrebna povelja.

Zvečer smo se zbrali v obednici okoli samovarja in se veselo razgovarjali o prestanih nevarnostih. Marja Ivanovna je točila čaj. Sedel sem poleg nje in se pečal izključno le ž njo. Moji roditelji so gledali, kakor je bilo videti, blagohotno najino nežno razmerje. Ta večer živi še danes v mojem spominu. Bil sem srečen, popolnoma srečen; takih trenutkov ima bedno človeško življenje bore malo!

Drugi dan se je naznani- lo očetu, da so prišli kmetje na bojarški dvor, da priznajo svojo krivdo. Oče je stopil k njim na prag. Ko se je prikazal, so popadli kmetje na kolena.

"No, bedaki," jim je dejal, "kaj vam je bilo padlo v glavo, da ste se uprli?"

"Krivi smo, milostni naš gospod," so odgovorili enoglasno. "Seveda ste krivi! Grešite, pa sami zoper svojo voljo! Odpustim vam zaradi veselja, da se mi je dal dobri Bog sniti s sinom Petrom Andrejevičem. No, dobro; sklonjenih glav ne seka meč."

"Krivi smo, seveda smo krivi!"

"Poglejte, Bog vam je dal lepo vreme. Čas je, da bi spravljali seno, a vi, tepci, kaj ste delali cele tri dni! Starost! Zberi jih vse skupaj za košnjo; pa glej, rjavi divjak, da bo do Kresa vse seno pod streho! Sedaj pa se spravite!"

Kmetje so se poklonili in odšli na tlako, kakor bi se ne bilo nič zgodilo.

(Dalje prihodnjič.)

Ob tridesetletnici polovanja iz Rusije v Jugoslavijo

(Jože Grdina)

(Nadaljevanje.)

Zakaj je prišlo do take tragedije? Predvsem, jako nepremišljen napad na Rusje, katerih je bila napram nam menda cela divizija. Če bi rekli, da so storili to naši poveljniki nalašč, bi jim delal krivico. Kakšne namerje so imeli, kdo va. Ali so mislili, da bo lažje šlo in da Rusov ni toliko, kot jih je v res-

S POTA

(Nadaljevanje s 2. strani)

slovarja, da je nekdo že prej začel s tem delom in mu menda ni uspelo. Z velikim trudom je dr. Kern dal našem narodu Anglesko - slovenski slovar in Slovensko berilo. V pomenku z dr. Kernom sva dognala, da ima za sluge za to delo tudi Ignac Burgar. Pomagal mu je tudi Zvonko Novak, ki je zdaj v Jugoslaviji. Spominja se tudi Zormana kot sotrdnika. Delo je dobro urejeno, za kar mu gre vsa čast.

Pomagali sem Burgarju do smrti glede molitvenika, po smrti pa za njegov spomenik. To je vse, kar sem mogel storiti. Skrbel sem, da se je mnogo ohranilo od naših pionirjev, mnogo tega so mi pa uničili. Veseli me, da je ostalo vsaj nekaj v spomin na naše prve čase v Minnesoti, kjer se je odigralo veliko naše zgodovine. Če se ozrem nazaj do leta 1893, ko sem bil prvič tukaj, vidim, da je bila takrat naša zgodovina na splošno še mlada. Letos se slavi v Minnesoti 100 letnico. Kdaj se spet vidimo, ako sploh še kdaj, s pesnikom Zormanom v Clevelandu, ne vem. V svojem 81. letu se nič kaj dobro ne počutim.

Matija Pogorelec

ji veliko ulogo in ruska artilerija je bila kot sem omenil močnejši od avstrijske, ker imeli so veliko več topov in tudi v streljanju je bila izborna. Pa je znala biti tudi avstrijska izborna ako je bila pravočasno na mestu, četudi ni imela toliko topov kot ruska.

Precej je našo nesrečo povzročilo tudi to, ker so na desnem krilu od nas bili premagani Bosanci, katere so Rusi ujeli okrog 400 po številu. Nam so pravili, da so Bosanci, ki so služili pri 2. bosanskem polku, poglavi v boju oficerji, ki so pa sami zadaj ostali, a Bosanci so se pa potem predali Rusom.

O tragediji tega dneva in kaj se je godilo mi je vedel povedati France Telban iz Škofje Loke, ki je služil pri 17. pešpolku ter bil 28. decembra, torej teden dni potem ujet od Rusov. Dejal je, da so dobili tistikrat pri 17. pešpolku sporočilo, da sti druga in prva stotinja v zelo težkem položaju in da jima grozi uničenje. Ves polk je na to sporočilo takoj hitel na pomoč, da nas reši; prišli pa so pol ure prekasno in so Rusi že vse pospravili. Tako mi je pravil France, ki je bil takrat zvraven in sva bila dalj časa skupaj v ujetništvu na Ruskem.

V spremstvu ruskih vojakov smo potem korakali v ujetništvo. Naši so še vedno streljali izza nekega hriba na Ruse in seve na nas, ampak zadeli niso nič; je bilo predalet. Pa so nas Rusi priganjali, da stopimo bolj hitro, da nas "svoji" ne pobijejo. Rusi, ki so nas uveli, so se nam napram obnašali prav lepo in dostojno ter nam niso nič prizadeli. Obnapodobnega 20. decembra, pa bi šali so se prav kavalirsko. Tudi naši so se, kadar so ujeli Ruse, z njimi lepo ravnali. V tem o- smo imeli dve strojni puški in ti in razsodnosti kot pa potem razbili. Tako pa si pomagaj. Artilerija je igrala v Galici-

razdeljeni k raznim delom, katerih mnoga niso bila brez šikan. Tako je bilo v Rusiji in tako v Avstriji.

Ko smo prišli v neko dolino, smo se ustavili, da se malo po- dijemo in se poslovimo od ranjenih tovarišev, katere so prevzeli ruski sanitetci. Tu smo odložili naše tornistre ali tele- njake, pobrali iz njih perilo in nekaj hrane, ki smo jo nosili s seboj po vojaških predpisih, si odpeli jermena, stlačili vso ro- potijo v krušno torbo, vzeli o- deje, feldke, skledice pa žlice in se tako pripravili za na pot v Rusijo.

Jaz sem vse do tja vlačil s seboj svojo puško z nasajenim bajonetom ter nabojem v puš- ki. Nihče me vso pot ni opo- zril, ne tovariši in ne Rusi, ki bi me opomnili: puško proč vr- zi! Tako smo bili vsi zmeša- ni. Šele tam v tisti dolini, ko smo odložili tornistre pa nabo- je, sem položil na tla svojo "mandiharico" modela 95 in se poslovil od nje s suhim oče- som: zame in za tovariše je bi- lo končano.

Kako so se borili naši Slo- venci v Galiciji? Dobro! Ne bom govoril tukaj o našem 17. pešpolku, ki je bil res vedno na častnem mestu. Ne bo pre- tirano, ako se je večših pohva- lilo "Kranjske Janeze," kakor so jim radi rekli in jih tudi če- sto imenovali "železni polk"; držali so se dobro, čudežev pa se v vojni ne da delati; z glavo ne boš prebil zidu.

To so spomini na nekdanje bojišče v Galiciji, po kateri sem se vračal nazaj v domo- vino in spomin na moje ožje tovariše 17. pešpolka, s kateri- mi sem delil trpljenje, se ra- ma ob rami z njimi boril proti Rusom, vse dokler nas ni za- jela usoda ujetništva; pa še potem sem z marsikaterim to- varišem delil trpljenje v Rusi- ji. Zdaj, ko sem se vračal sem bil sam. Tako rad, kakor svo- jim domačim, bi se enkrat rad vrnil na roko tovarišem, katerih se čisto spominjam iz tistih ur trpljenja in bojev. Ves čas, od takrat pa do danes, sem srečal samo enega, ki je bil ujet 20. decembra 1914. To je bil Martin Grmek iz Besse- merja, Pa., ki je pa tudi že v večnosti.

Zrl sem na številne lesene križe, pod katerimi počivajo žrtve prve svetovne vojne. Ni- sem videl dragih križev, pa umetniško izdelanih nagreb- nikov, le preprosti leseni križi so bili; ampak ti, ki so spali tam, so morda veliko lažje mir- no počivali kot pa nekateri, ki so bili; dragi slovenski voja- ki, ki so bili pripravljeni na smrt tako, da se niso bali stopiti pred večnega Sodnika: smrt so imeli pred očmi bolj ko kdaj v življenju, zato so se nanjo tudi pripravili. Za vse to pa se imajo mnogi zahvaliti do- mačim, največ pa duhovnikom. Vem, kako so se naši duhov- niki trudili, da so vojake pred odhodom na bojišče poučili, kako naj se obnašajo, da v slučaju, ako padejo, da bodo vedno srečni. Pa so nam na- ročali; dragi slovenski voja- ki, bojte se greha, živite v prija- teljstvu z Bogom pa se vam ni treba nič bati, in so nam raz- ložili in toplo priporočili: ni- kar ne pozabite večkrat obu- diti popolno kesanje, a pred bitko pa prav gotovo to sto- rite; pa so delili vojakom na posebnih listkih tiskano "Po- polno kesanje." Storili so, kar so pač mogli za dušni blagor vojakov.

To iskreno prizadevanje ni bilo zastoj in marsikateri mladenič in mož se ima za ta- zlati nauk zahvaliti duhovni- kom; zahvaliti, da je na njih pobudo bil res pripravljen za vstop v večnost in mu je bilo v dobro šteto vse: trpljenje in smrt ter mu je bila pot v ne- besa prav kratka. Ni na tem, kakšen ali kako drag je na-

grobnik, pač pa v kakšnem sta- nju je bila duša, ko je zapu- stila svet, kakšna je bila pri- prava na smrt. Ker so ji ti, ki spe v senci lesenih križev, često zrl v koščeni obraz, so se zanj tudi pripravili in ta- ko pripravljani tudi umrli.

Po mojem mnenju, v kolikor morem jaz presoditi iz lastne skušnje, je smrt na bojišču še najlažja. Smrt je grenka in bridka pa bila kjerkoli; tudi na bojišču ni sladka. To pa le ako je v luči vere nanjo pri- pravljen; vera v Boga in po- smrtno življenje smrt močno polajša in to tembol, čim bolj je človek na to pripravljen. Če pa te vere v Boga ni, je pa za človeka na bojišču kruto brid- ko pri misli na smrt in ni nič čudnega ako si kateri vzame sam življenje. Da, vera v Bo- ga, vera v nebesa je mnogim polajšala smrt. Zato so mno- gi od teh, ki tam počivajo radi te vere in pripravljenosti na smrt srečni, če tudi so na njih grobovih le preprosti leseni kri- ži.

(Dalje prihodnjič.)

DELO DOBIJO

Ženska dobi delo

Ženska, ki je vajena dela v go- stinji, dobi delo, da bi jutraj ob 6:30 odprla gostilno. Za na- daljna pojasnila pokličite EN 8997. (X)

MALI OGLASI

Kupimo

dve majhni otroški posteljici in majhen otroški voziček za dru- žino iz begunstva. Pokličite UT 1-1295 ali pa GL 5993, ali pa se osebno zgledite v uredništvu Glasila KSKJ nad Am. Domo- vino, 6117 St. Clair Ave. (X)

Hiša naprodaj

Na 905 E. 75. St. je naprodaj velika hiša, jako pripravna za oddajo sob. Za pojasnila po- kličite KE 4065. (119)

Hiša naprodaj

Naprodaj je hiša za 1 druži- no, ima 7 in pol sob, lep lot, vse v dobrem stanju. Oglasite se na 706 E. 162. St. —(117)

Farma naprodaj

Lepa sadna in zelenjadna far- ma se proda, 15 akrov, v Madi- son, Ohio. Prvovrstna zemlja, hiša s 3 spalnimi sobami. Klet pod vso hišo; vse moderne na- prave, velik hlev v prvovrstnem stanju, garaža v dve nadstrop- ji za 3 automobile. Farma je posejana z malinami, jabolčno drevje, breskve, češnje; svinja- ki, kurnice. Farma je bila ve- dno dobro oskrbovana. Cena \$15,000. Za pojasnila pokličite: Al Batich 18009 Waterloo Rd. tel. IV 5577. (117)

Hiša naprodaj

Hiša za 1 družino v slovenski naselbini, 7 sob, na dveh lotih, popolnoma dekorirana, furnez na plin, vse preproge (carpet- ing), beneški zastori, kopalnica in kuhinja moderno obložena z lončenimi ploščami (tile). 10011 Elizabeth Ave. Za pojasnila po- kličite lastnika MI 4315. (119)

Christiana Lodge and Cottages

Edwardsburg, Mich.

The Lodge has 30 rooms, with con- necting shower and toilet. There are 17 cottages with private shower and toilet. Central dining room with Ameri- can-European cooking. All sports: golf, dancing, tennis and shuffleboard, horseback riding, private beach, boating and fishing, indoor games. Cater to overnight guests. Located in Christiana Lake in a grove of large trees. 100 acres of pri- vate playground on US 112. Write for folder.

CHRISTIANA LODGE

DOMINIO KRABOVIC, Prop.

Phone 912675

P.O. Edwardsburg, Mich.

Oh, ali je to dobro! — Ko je bila ukinjena ruska blokada Berlina in so zopet zapo- ljali v mesto vlaki in tovorni avtomobili in truki, so Berlinčani zopet dobili raznih do- brot, ki so jih prej tako dolgo pogrešali. Slika nam predstavlja berlinske otroke, ki se gostijo s pomarančami, ki so došle v Berlin iz Hamburga.

Mornariški "Skyrocket" v poletu nad puščavo pri Murac, California. To je prvi polet tega novega mornariškega letala, v katerem je združena raketna in jet pogonska sila. Zgrajeno je to letalo v Douglas Aircraft Co. tovarni. To je samo izboljšanje znanega "Skystreak" jetnega letala, ki je v letu 1947 prekosilo dotedanji svetovni re- kord v hitrosti.

MAKE

ONE A DAY

MULTIPLE VITAMIN CAPSULES YOUR BUY WORD

Perhaps you need vitamins. If you do, you want vitamins that are— Patent, Easy and Convenient to take, Economical. Each One-A-Day (brand) Multiple Vitamin Capsule contains the full body daily quantities of five vita- mins, whose requirements in human nutri- tion have been established.

Take one capsule every morning and you can forget about vitamin supplements un- til the next day. That's CONVENIENCE. Pay for only one capsule each day. That's ECONOMY.

GUARANTEE: Your money back if, after taking a single One-A-Day (brand) Multi- ple Vitamin Capsule every day for sixty days, you are not entirely satisfied. No- one is ask for One-A-Day (brand) Multi- ple Vitamin Capsules.

MILES LABORATORIES, INC.

Elkhart, Indiana

